

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BYTOMIU

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu na 2026 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu na 2026 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Bytomiu
z dnia2025 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu na 2026 rok**

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Realizatorzy Programu	8
3. Cele operacyjne, kierunki oraz działania w ramach Programu	10
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	20
5. Środki finansowe na realizację Programu.....	21
6. Podsumowanie	22
Spis tabel	23

1. Wprowadzenie

W celu realizacji w 2026 roku zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz rozwiązywaniem problemów narkotykowych (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii) opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu na 2026 rok, zwany dalej „Programem”.

Program określa zadania w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, jak również minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków oraz uzależnień do zachowań (behawioralnych). W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się dzieci z rodzin z problemem uzależnień, w tym behawioralnych. Zakres przedmiotowy Programu wynika z przepisów cytowanych wyżej ustaw oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

Istotną część prezentowanego Programu stanowią działania dotyczące przemocy domowej.

Problemy będące konsekwencją picia alkoholu oraz stosowania środków uzależniających są jednym z największych zagrożeń społecznych. Zjawiska te mają istotny wpływ na ogólny stan zdrowia Polaków, poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również kształtowanie relacji w środowisku rodzinnym. Alkoholizm i narkomania to choroby społeczne, których konsekwencje dotyczą osoby uzależnione i ich najbliższe otoczenie społeczne. Uzależnienie, zarówno od alkoholu, jak i od innych środków psychoaktywnych, prowadzi do degradacji życia psychicznego, moralnego oraz społecznego. Nie można uniknąć szkód powstających w wyniku zażywania wymienionych substancji, ale można podejmować działania, celem zmniejszenia ich rozmiarów i dotkliwości.

Program wytycza główne kierunki działań profilaktycznych oraz rozwiązywania problemów uzależnień, jest kontynuacją wielu działań profilaktyczno–terapeutycznych inicjowanych w poprzednich latach, a jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego i zintegrowanego systemu działań profilaktycznych i naprawczych w gminie.

Istotą Programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom, których patomechanizm jest podobny, niezależnie od czynników, które to uzależnienie wywołują, a charakter

podejmowanych zadań w zakresie profilaktyki jest wspólny dla wszystkich uzależnień. Program zawiera katalog działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów z obszaru uzależnień, w tym także behawioralnych, będąc jednocześnie częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia na lata 2021–2026, przyjętej uchwałą nr L/666/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 października 2021 r.

Podkreślić należy, iż głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych, będących skutkiem nadużywania alkoholu i innych środków odurzających, poprzez podejmowanie różnorodnych działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i innych uzależnień, wzrost społecznej świadomości w tym zakresie, integrację społeczną osób uzależnionych oraz podtrzymywanie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu.

Z przeprowadzonej przez bytomskie placówki oświatowe diagnozy wynika, że do czynników ryzyka sięgania po narkotyki i inne substancje uzależniające należy m. in. dysfunkcyjność rodziny (zaburzenia relacji i więzi rodzinnych, separacje, rozwody, wysoki poziom konfliktów w rodzinach, niekonsekwencja w wychowywaniu, nadmierna tolerancja, modelowanie nieprawidłowych zachowań i postaw, nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych), przebywanie w środowiskach zdemoralizowanych, niska samoocena, podatność na presję rówieśniczą, konflikty z prawem, nadpobudliwość, słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna.

Wyniki z dotychczas prowadzonych badań oraz zapotrzebowanie środowisk szkolnych potwierdzają potrzebę kontynuacji wszystkich prowadzonych do tej pory w Bytomiu programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych dla młodzieży oraz specjalistycznych szkoleń dla nauczycieli. Powyższe potwierdza również raport z badań pn. „Problematyka uzależnień i przemocy w opiniach wybranych grup społecznych Bytomia”, przeprowadzonych pod koniec 2021 roku przez Stowarzyszenie Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach. Niepokojące sygnały o ponownie zwiększającej tendencji do sięgania po alkohol coraz to młodszej populacji wyraźnie wskazują, że niezbędne jest także prowadzenie szkoleń dla sprzedawców alkoholu w celu przedstawienia im obowiązujących zasad postępowania przy jego sprzedaży, zwłaszcza w odniesieniu do osób nieletnich i nietrzeźwych.

Istotną kwestią jest realizacja przez gminę zadania w zakresie udzielania rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przed przemocą.

Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilenia się problemów uzależnień i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji może prowadzić do zachowań agresywnych i przemocy domowej. Osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny w sposób szczególny naraża dzieci na destrukcyjne formy aktywności, związane m. in. ze spożywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Przy opracowywaniu Programu wykorzystano dane miasta za rok 2024. Łączny limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Miejską w Bytomiu wynosi 2100, w tym: 900 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne), 1200 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy).

W 2024 roku na terenie gminy funkcjonowało 400 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z czego 298 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 102 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Przedsiębiorcom wydano 52 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w 2024 r. (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych), wyniosła 199 766 559,86 zł, z czego wartość sprzedaży alkoholu do 4,5% (oraz piwa) wyniosła 89 925 413,40 zł, alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 23 795 399,14 zł oraz alkoholu powyżej 18% - wyniosła 86 045 747,32 zł.

W 2024 r. doprowadzono do wytrzeźwienia do bytomskiej Izby Wytrzeźwień 2675 osób z terenu miasta Bytomia.

Na terenie gminy w placówkach oświatowych i innych działały miejsca pomocy dzieciom z rodzin z problemem m. in. alkoholowym, w formach: specjalistycznej (z programem socjoterapeutycznym), opiekuńczej (z programem wychowawczym)

i w formie podwórkowej – 14 placówek posiadających zezwolenia, które objęły opieką w 2024 r. ogółem ok. 405 uczniów.

W Dziale Terapeutyczno-Profilaktycznym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu łącznie terapią objęto 841 osób. Ponadto, 2057 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczestniczyło w zajęciach informacyjno-edukacyjnych o charakterze profilaktycznym, a 27 przedstawicieli instytucji miejskich uczestniczyło w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez Centrum.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w 2024 r. na terenie gminy Bytom działał Ośrodek Interwencji Kryzysowej, prowadzono grupy wsparcia i terapeutyczne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe. Realizowano program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, adresowany do osób stosujących przemoc. Założono 143 „Niebieskie Karty” w powiązaniu z alkoholem i 23 – powiązane z innymi substancjami psychoaktywnymi.

W Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu prowadzone były działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2024 r. dla 159 uczestników realizowano zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej. Ponadto, na terenie gminy prowadzono Klub Integracji Społecznej dla 81 osób.

Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu w 2024 r. przeprowadzili 335 rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu i 62 rozmowy z członkami ich rodzin. Komisja w 302 przypadkach podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień poprzez skierowanie wniosku do sądu. Członkowie Komisji kontaktowali się z osobami dotkniętymi przemocą domową, w tym: z 40 osobami doznającymi przemocy domowej oraz 9 osobami stosującymi przemoc domową.

W 2024 roku przeprowadzono 39 kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży na terenie Bytomia.

Straż Miejska w Bytomiu wystawiła 1245 mandatów karnych w związku z wykroczeniami wynikającymi ze spożywania alkoholu.

Za pośrednictwem Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w 2024 r. przyjęto 345 zgłoszeń spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych. Komenda Miejska Policji w Bytomiu odnotowała w 2024 r. 25 zdarzeń drogowych spowodowanych

przez nietrzeźwych kierowców oraz dokonała zatrzymań 247 kierujących w stanie nietrzeźwości lub znajdujących się w stanie po spożyciu alkoholu.

2. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem i koordynatorem Programu jest Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, z siedzibą przy ul. Tarnogórskiej 3. Działalność tej jednostki finansowana jest przede wszystkim ze środków uzyskiwanych z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz ze środków pochodzących z opłat, o których mowa w art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zwane dalej „Koordynatorem Programu”, udziela pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin, prowadzi działalność informacyjną dotyczącą możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej przez osoby uzależnione, udziela pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzi grupy wsparcia dla rodzin, w których występuje problem uzależnienia, prowadzi programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli i szkół, obejmujących również nauczycieli i rodziców. Ponadto, realizuje cykl zajęć edukacyjno-informacyjnych dla młodzieży dotyczących problemu uzależnień, organizuje i wspiera szkolenia dla osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi, jak również prowadzi i realizuje kampanie społeczno-edukacyjne dotyczące uzależnień.

Mając na uwadze wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemów uzależnień, w realizacji poszczególnych celów, na zasadzie partnerskiej, mogą uczestniczyć podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury fizycznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego lub przeciwdziałania patologiom społecznym, promocji i organizacji wolontariatu, a także rodziny osób uzależnionych oraz grupy samopomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

W celu jak najlepszej realizacji działań z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom, miasto Bytom może zlecać również realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy

z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Organizacje te realizują zadania z obszaru profilaktyki skierowanej do różnych grup społecznych w zakresie leczenia, rehabilitacji, ograniczania szkód oraz postrehabilitacji i pomocy socjalnej, na podstawie umów.

Partnerami realizującymi Program są m.in.:

- 1) Urząd Miejski w Bytomiu (UM):
 - a) Wydział Polityki Społecznej,
 - b) Wydział Edukacji;
 - 2) miejskie jednostki organizacyjne, w szczególności:
 - a) Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (CPU), będące jednocześnie Koordynatorem Programu,
 - b) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP),
 - c) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR),
 - d) Centrum Integracji Społecznej (CIS),
 - e) placówki oświatowe (szkoły) (S),
 - f) placówki oświatowo-wychowawcze (POŚW),
 - g) placówki opiekuńczo-wychowawcze (POW),
 - h) specjalny ośrodek wychowawczy (SOW),
 - i) Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR),
 - j) Straż Miejska (SM);
 - 3) Bytomskie Centrum Kultury – miejska instytucja kultury (BCK);
 - 4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA);
 - 5) Zespół Interdyscyplinarny w Bytomiu (ZI);
 - 6) podmioty lecznicze świadczące usługi w zakresie terapii uzależnień (PL);
 - 7) Komenda Miejska Policji (KMP);
 - 8) Sanepid;
 - 9) organizacje pozarządowe (głównie stowarzyszenia abstynenckie) i instytucje wyznaniowe, mające w swoich statutach zapisy uprawniające do działań zawartych w Programie;
 - 10) inne podmioty, mające w swych statutach zapisy umożliwiające wykonywanie zadań zawartych w Programie, a niewymienione w powyższym katalogu.
- Partnerzy Programu wymienieni w punktach od 1 do 5 realizują zadania zgodnie ze swoimi celami statutowymi, partnerzy wymienieni w punktach od 6 do 8 realizują

zadania ustawowe, natomiast partnerzy wymienieni w punktach 9 i 10 będą zapraszani do współpracy na zasadzie pełnej dobrowolności.

3. Cele operacyjne, kierunki oraz działania w ramach Programu

Rozwiązywanie problemów uzależnień jest jednym z najważniejszych obszarów działania administracji lokalnej. Polski model rozwiązywania tych problemów zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych zlokalizowana jest na poziomie samorządu terytorialnego.

W Narodowym Programie Zdrowia wskazano cel strategiczny, którym jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu, natomiast jednym z celów operacyjnych jest profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych, przeciwdziałania przemocy domowej, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa oraz integracja społeczna osób uzależnionych, należy do zadań własnych gminy. Zatem głównym celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz używania substancji psychoaktywnych oraz innych uzależnień, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Bytomia oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Cel operacyjny 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Kierunki:

- wsparcie instytucji zajmujących się leczeniem adresatów określonych w celu operacyjnym 1 oraz realizacją programów pomocy terapeutycznej (indywidualnej i grupowej) i rehabilitacyjnej,
- prowadzenie działań w zakresie pomocy ww. adresatom, dążącym do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i instytucjonalnej przez osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem,

- prowadzenie poradnictwa dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz zażywających substancje psychoaktywne.

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 1

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Udzielanie pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym	CPU, UM	liczba osób objętych pomocą terapeutyczną
2	Prowadzenie działalności informacyjnej na temat możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i instytucjonalnej przez osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem	CPU, PPP, MOPR, CIS, MKRPA, SM	liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjnych
3	Dofinansowanie szkoleń podnoszących kompetencje osób udzielających pomocy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	UM, MKRPA CPU	liczba osób, które odbyły szkolenia
4	Udzielanie pomocy merytorycznej przy tworzeniu i prowadzeniu grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin	CPU	liczba działań na rzecz grup samopomocowych
5	Poradnictwo indywidualne połączone z promowaniem zdrowego stylu życia i motywowaniem osób zagrożonych uzależnieniem oraz osób eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi	CPU	liczba osób, którym udzielono indywidualnej porady

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Cel operacyjny 2.

Udzielanie rodzinom z problemem uzależnień oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową
Kierunki:

- prowadzenie grup wsparcia dla rodzin z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą,
- wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej, prawnej oraz podejmowanie działań wobec rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy,
- organizowanie zajęć dla rodzin (indywidualnych lub grupowych) ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną,
- udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- zapewnienie ochrony przed przemocą domową.

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 2

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Działania związane z udzielaniem pomocy psychospołecznej i prawnej	CPU, MOPR UM	liczba osób objętych pomocą
2	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin, w których występuje problem uzależnienia oraz przemocy domowej	CPU, MOPR	liczba prowadzonych grup wsparcia
3	Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc	MOPR	liczba osób objętych programem, liczba rodzin objętych terapią w związku z przemocą, uzależnieniem, gdy sprawca uczestniczy w programie korekcyjno-edukacyjnym

4	Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK)	MOPR	liczba osób (osobodni) korzystających z usług OIK
5	Realizacja projektu pn. „Prawo ochronnym parasolem dziecka”	MOPR	liczba przeprowadzonych wizyt w rodzinach, liczba podjętych interwencji
6	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	ZI	liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, w których współwystępuje problem szkodliwego spożywania alkoholu bądź uzależnienia; liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, w których osoba małoletnia została wskazana jako osoba doświadczająca przemocy

7	Wspieranie środowisk dotkniętych problemem uzależnień w prawidłowym funkcjonowaniu społecznym, w tym osób bezdomnych	MOPR	liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających ze wsparcia MOPR
---	--	------	---

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Cel operacyjny 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej dla dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Kierunki:

- wspieranie realizacji programów profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia w szkołach i innych placówkach pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Bytomia, z uwzględnieniem programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- wspieranie programów profilaktycznych, edukacyjnych i zdrowotnych skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk marginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym,
- prowadzenie szkoleń dla opiekunów i nauczycieli w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień,
- wspieranie działalności podmiotów działających w obszarze profilaktyki uzależnień,
- utrwalanie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększanie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych,
- wzbogacenie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży, jako alternatywy dla uzależnień, w tym działalności profilaktyczno-wychowawczej świetlic, również świetlic z programem zajęć socjoterapeutycznych, z możliwością dożywiania,

- udział w profilaktycznych kampaniach edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom,
- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 3

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, nauczycieli i opiekunów	CPU, UM, S, PPP, MOPR	liczba uczestników zajęć profilaktycznych
2	Prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych dla młodzieży dotyczących problemu uzależnień, w tym behawioralnych	CPU, S	liczba uczestników biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych
3	Wspieranie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, specjalnym ośrodku wychowawczym, placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wsparcia dziennego i innych oraz prowadzenie działań związanych z dożywianiem dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych	UM, POW, POŚW, S, SOW, OSIR	liczba odbiorców programów
4	Organizowanie i wspieranie szkoleń dla osób zajmujących się pracą (w tym socjalną) z osobami uzależnionymi, w zakresie	CPU, UM, ZI, MOPR	liczba zorganizowanych szkoleń,

	profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień		liczba przeszkolonych osób
5	Wspieranie kształcenia pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców, opiekunów, liderów młodzieżowych, w dziedzinie profilaktyki uzależnień	CPU, UM, S, MOPR (OIK)	liczba przeszkolonych osób
6	Udział w kampaniach społeczno-edukacyjnych na temat uzależnień, w tym behawioralnych	CPU, UM, S, MOPR, BCK	liczba kampanii społeczno-edukacyjnych
7	Opracowanie i rozpowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień	CPU, UM, MOPR, S, PPP	liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjnych
8	Ścisła współpraca z pedagogami w zakresie ujawniania problemów uzależnień (w tym narkotykowych) wśród młodzieży	CPU, S, UM, PPP, SM, MOPR	ilość zgłoszonych przez pedagogów interwencji

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Cel operacyjny 4.

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień

Kierunki:

- organizowanie spotkań, konferencji i debat na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- organizowanie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej, dotyczącej problemów uzależnień i ich mechanizmów,
- poszerzanie wiedzy nt. zaburzeń wynikających z używania alkoholu, w tym: Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (Fetal Alcohol Spectrum Disorder- FASD).

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 4

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Prowadzenie programu profilaktycznego dla uczniów dotyczącego problematyki FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych)	UM, CPU, S	liczba odbiorców programu
2	Organizowanie spotkań, konferencji i debat na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	UM, CPU, S, BCK	liczba zorganizowanych debat, spotkań, konferencji
3	Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych	CPU, S	ilość zakupionych materiałów informacyjnych

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Cel operacyjny 5.

Podejmowanie działań w zakresie skutecznego przestrzegania prawa dotyczącego dostępności do alkoholu, ograniczenia jego reklamy, promocji i spożywania.

W przypadku stwierdzenia naruszenia prawa, występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Kierunki:

- podejmowanie czynności zmierzających do przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- zwiększenie świadomości sprzedawców alkoholu na temat konsekwencji prawnych i społecznych wynikających ze sprzedaży napojów alkoholowych.

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 5

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	UM, MKRPA	liczba osób uczestniczących w szkoleniach

2	Kontrola punktów sprzedaży alkoholu	MKRPA, UM, SM	liczba przeprowadzo- nych kontroli
---	-------------------------------------	------------------	--

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

W przypadku ujawnienia nieprawidłowości w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz naruszenia przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych Prezydent Miasta wskazuje osobę do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w tych sprawach.

Cel operacyjny 6.

Stosowanie instrumentów prawnych i społecznych wobec osób nadużywających alkoholu, stosujących przemoc domową, nieprzestrzegających norm prawnych i zasad współżycia społecznego

Kierunki:

- współpraca instytucji działających na rzecz ograniczania przypadków naruszania prawa, zakłócania porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Bytomia.

Działania w ramach ww. kierunków przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 6

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Świadczenie usług na rzecz osób doprowadzonych do wytrzeźwienia w izbie wytrzeźwień	CPU	liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia
2	Doprowadzenie osób do wytrzeźwienia	SM	liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia
3	Podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązkowego poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego	MKRPA	liczba wniosków skierowanych do sądu

4	Budowanie i wykorzystywanie systemu monitorowania miejsc, w których spożywany jest alkohol lub inne substancje psychoaktywne oraz dochodzi do incydentów przemocowych	SM	liczba interwencji wynikających z monitorowania, liczba kamer
---	---	----	---

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Cel operacyjny 7.

Wspieranie realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, określonych w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

Kierunek:

Zmniejszenie marginalizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.

Działanie w ramach ww. kierunku przedstawia Tabela 7.

Tabela 7. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 7

Lp.	Rodzaj działań	Realizatorzy	Miernik
1	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez dofinansowanie projektów mających na celu reintegrację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobociem, uzależnieniem i bezdomnością	CIS, MOPR (w zakresie działania Klubu Integracji Społecznej)	liczba uczestników zajęć, liczba osób, które ukończyły proces reintegracji zawodowej; liczba osób, które podjęły pracę w efekcie uczestnictwa w zajęciach

Źródło: Opracowanie własne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej „Komisją”:

- 1) opracowuje projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu;
- 2) podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu poprzez Zespół Zadaniowy ds. Profilaktyki i Lecznictwa Odwykowego;
- 3) rozpatruje, ocenia i opiniuje wnioski o dotacje dla podmiotów realizujących zadania zawarte w Programie poprzez Zespół Zadaniowy ds. Oceny Programów i Wniosków o Dotacje na Realizację Zadań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami wynikającymi z uchwał Rady Miejskiej w Bytomiu;
- 5) zgodnie z art. 18 ust. 8 cytowanej wyżej ustawy dokonuje kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, na podstawie upoważnienia Prezydenta Bytomia;
- 6) monitoruje działania profilaktyczne i edukacyjne realizowane na terenie miasta.

2. Zakres działania Komisji określa regulamin działania ustalony zarządzeniem Prezydenta Bytomia.

3. Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach – posiedzeniach Komisji i Zespołów Zadaniowych, o których mowa w ust.1 pkt 2 i 3, oraz za realizację czynności, o których mowa w ust.1 pkt 5, przysługuje wynagrodzenie:

- 1) za udział w posiedzeniu Komisji:
 - a) dla przewodniczącego Komisji w wysokości 14% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane;

b) dla pozostałych członków Komisji w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane;

2) za udział w posiedzeniu Zespołów Zadaniowych w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane;

3) za udział w kontroli w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane;

4) za udział w czasie wolnym od pracy w innych czynnościach niewymienionych powyżej związanych z realizacją ustawowych zadań Komisji i zleconych przez przewodniczącego Komisji lub Prezydenta Bytomia, w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

4. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, wypłacane jest na podstawie listy obecności potwierdzonej przez przewodniczącego Komisji, a wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, wypłacane jest na podstawie przedłożonego przewodniczącemu Komisji protokołu kontroli. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 4 wypłacane jest na podstawie polecenia wyjazdu wydanego przez przewodniczącego Komisji lub Prezydenta Bytomia.

5. Środki finansowe na realizację Programu

Środki finansowe, pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczone są na finansowanie zadań Programu. Planowane środki na realizację w 2026 roku zadań Programu, ujęte w projekcie budżetu miasta Bytomia na 2026 r., wynoszą łącznie 4.000.000,00 zł i są zabezpieczone po stronie wydatków w dziale 851 – Ochrona zdrowia w rozdziale 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi. Dodatkowym źródłem finansowania są środki pochodzące z opłat, o których mowa w art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ich wysokość będzie wynikać z decyzji Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy.

6. Podsumowanie

Realizacja określonych w Programie celów, kierunków i działań ma za zadanie podniesienie jakości i dostępności działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych prowadzonych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.

Wyznaczone kierunki i działania mają na celu ograniczenie skutków nadużywania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych powodujących nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, wzrost przestępczości i wykroczeń, zdarzenia drogowe, przemoc domowa, agresja/autoagresja, wykluczenie społeczne, bezrobocie i bezdomność. Działania te wymagają skoordynowanej, interdyscyplinarnej współpracy wszystkich podmiotów realizujących Program.

Spis tabel

Tabela 1. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 1.....	11
Tabela 2. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 2.....	12
Tabela 3. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 3.....	15
Tabela 4. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 4.....	17
Tabela 5. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 5.....	17
Tabela 6. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 6.....	18
Tabela 7. Rodzaj działań, realizatorzy i mierniki dla celu operacyjnego 7.....	19

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Bytomiu na 2026 rok został opracowany zgodnie z zadaniami określonymi w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jak również potrzebami występującymi na terenie gminy.

Program dotyczy kształtowania polityki społecznej oraz jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie w poprzednich latach. Kompleksowo określa cele i kierunki działań, zmierzające do zmniejszenia skali zjawiska uzależnień w środowisku lokalnym, ograniczenia społecznych i zdrowotnych skutków wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych, głównie alkoholu i narkotyków, a także uzależnień behawioralnych, poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Ponadto, Program określa zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu.

Program finansowany jest głównie ze środków uzyskiwanych z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Koordynatorem ww. Programu jest Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, przy ul. Tarnogórskiej 3.